

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування
відділення поліції № 1 Берестинського
районного управління поліції Головного управління
Національної поліції у Харківській області**

14.02.2025

Харків, 2025 рік

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 14 лютого 2025 року групою НПМ здійснено відвідування відділення поліції № 1 Берестинського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції у Харківській області (далі – відділення поліції).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Керівник групи: Цвеліх Максим Павлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Бохвалов Андрій Михайлович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Деркач Діана Віталіївна, представник громадської організації.

Ісянов Антон Русланович, представник громадської організації.

Відділення поліції розташоване за адресою: вул. Поштова, буд. 4, селище Сахновщина Берестинського району Харківської області.

Керівник місця несвободи – Жук Максим Вячеславович, начальник відділення поліції.

Відвідування проводилось у супроводі начальника відділення поліції, Жука Максима, начальника чергової частини відділення поліції Савенка Сергія.

Попереднє відвідування відділення поліції групою НПМ не здійснювалося.

Відділення поліції є структурним підрозділом Берестинського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції у Харківській області та здійснює повноваження в межах Сахновщинської селищної громади.

Вхідна група складається зі сходинки та бетонного похилого схилу із металевим поручнем для підйому/спуску маломобільних груп населення. Перешкод у допуску до відділення поліції групі НПМ не було. У вестибюлі розміщується пост чергового, який забезпечує пропускний режим і здійснює реєстрацію у Журналі обліку доставлених, відвідувачів та запрошених (фото 1), також наявний інформаційний куточок для громадян та вікно чергової частини. На стінах вестибюлю присутні інформаційні стенди про керівництво органу, графік прийому, стенд з іншою довідковою інформацією від Національної поліції, інформацією про можливість звернутись до Уповноваженого Верховної Ради з прав людини тощо (фото 2).

Під час відвідування затриманих, доставлених у приміщеннях відділення поліції не перебувало. Згідно записів у Журналі обліку доставлених, відвідувачів і запрошених у день відвідування до прибуття групи НПМ у відділенні поліції перебувало сім осіб. При перевірці вказаного журналу не виявлено перевищення

допустимого часу перебування доставлених, відвідувачів та запрошених осіб у відділенні поліції.

На першому поверсі передбачене приміщення приймальні громадян, яке зараз перебуває на завершальній стадії ремонту (фото 3, 4). За повідомленням керівництва відділення поліції, кімната для прийому громадян буде забезпечена письмовим столом, стільцями, оргтехнікою та довідковими матеріалами.

Група НПМ також відвідала приміщення чергової частини відділення поліції (фото 5). У відділенні поліції присутня система відеоспостереження, яка передає зображення з зовнішніх та внутрішніх локацій відділення поліції, включно з кімнатою для затриманих, кімнатою прийому громадян на монітор чергової частини. Дані, отримані з камер відеоспостереження зберігаються в архіваторі.

У відділенні поліції ведеться журнал інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги (фото 6). Ознайомившись зі змістом журналу, встановлено, що в 2025 році відділенням поліції здійснене 1 повідомлення до центру надання безоплатної правничої допомоги щодо захисту затриманої у відділенні поліції особи. При перевірці записів у цьому журналі з'ясовано, що всі відомості, необхідні для заповнення в журналі наявні.

При вивченні журналу реєстрації надання медичної допомоги особам, які перебувають у органі поліції (фото 7), з'ясовано, що в 2025 році не було зафіксовано випадків щодо надання медичної допомоги затриманим особам. За повідомленням співробітників поліції, бригади швидкої допомоги приїжджають на виклик протягом 5 хвилин. В черговій частині відділення поліції наявна універсальна аптечка, яка забезпечена предметами та інструментами першої домедичної допомоги. Окрім цього, у відділенні поліції також присутні аптечки для затриманих осіб, що розміщені у кімнаті для затриманих. За повідомленням керівництва відділення поліції, 7 співробітників пройшли підготовку (несертифіковану) з надання домедичної допомоги.

Групою НПМ оглянуто службові кабінети співробітників слідчого відділу відділення поліції. На дверях службових кабінетів розміщені таблички з прізвищем, ім'ям та по батькові та посади працівника поліції, який там працює. Сторонніх осіб (окрім працівників поліції) зафіксовано не було, предметів, які можуть бути застосовані для катування чи психологічного тиску не виявлено.

У відділенні поліції функціонує кімната для затриманих осіб (фото 8), всередині знаходиться ліжкомісце, санвузол, умивальник. Також в кімнаті для затриманих наявні засоби гігієни, універсальна аптечка, аптечка для надання домедичної допомоги особам, що потребують замісну підтримувальну терапію із довідковою інформацією про лікувальні заклади, що надають замісну підтримувальну терапію. Освітлення в кімнаті для затриманих штучне, наявне відеоспостереження (фото 9).

Група НПМ ознайомила з журналом обліку осіб, яких поміщено до кімнати для затриманих (фото 10), встановлено, що в 2025 році випадків поміщення затриманої особи в кімнату для затриманих не було зафіксовано. За повідомленням працівників поліції, осіб, які мають підставу для затримання,

відвозять до ізолятору тимчасового тримання № 2 у місті Златопіль Лозівського району Харківської області.

В відділенні поліції розміщена кімната № 27, що передбачена для проведення слідчих дій. В середині кімнати знаходиться стіл, стільці, довідкова інформація, комп'ютер та оргтехніка (фото 12, 13). В приміщенні наявна камера відеоспостереження із записом звуку.

У відділенні поліції є приміщення найпростіше укриття, яке знаходиться у підвалі будівлі (фото 11). Найближче укриття знаходиться в будівлі навчального закладу, яке знаходиться у 350 метрах від відділення поліції.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катувань, жорстокого, нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. У порушення вимог пункту 3 Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2003 № 1561 (далі – Положення), підпунктів 9, 10 пункту 3 наказу Національної поліції України від 21.07.2017 № 747 «Про оголошення вироків судів стосовно колишніх поліцейських», незважаючи на наявність у відділенні поліції кімнати для слідчих дій, зазначене приміщення не використовується за призначенням, про що може свідчити стан приміщення кімнати для слідчих дій (фото 12, 13).

2. При вибірковій перевірці посадових інструкцій (функціональних обов'язків) працівників відділення поліції встановлено, що до посадових інструкцій не внесено інформацію про заборону катувань, що є порушенням вимог статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, згідно якої кожна держава-сторона включає заборону катувань до правил чи інструкцій, які стосуються обов'язків і функцій персоналу правових органів, цивільного чи військового медичного персоналу, державних посадових осіб, які можуть мати відношення до утримання під вартою й допитів осіб, які зазнали будь-якої форми арешту, затримання чи ув'язнення, або до поводження з ними.

3. При вибіркового опитуванні працівників відділення поліції встановлено, що працівники відділу поліції мають недостатній рівень обізнаності щодо змісту Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, статті 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та статті 28 Конституції України щодо заборони катувань.

4. Моніторинговою групою НПМ з'ясовано, що станом на момент моніторингового відвідування серед штату працівників відділення поліції не призначено службову особу, відповідальну за перебування та забезпечення

дотримання прав затриманих, що порушує вимоги дотримання статті 212 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України). За інформацією керівництва відділення поліції, така посада була скорочена з робочого штату відділення поліції.

КПК України, який набув чинності у листопаді 2012 року, було враховано майже всі з вищезазначених рекомендацій Комітету. Серед найважливіших нововведень варто відмітити запровадження інституту службових осіб, відповідальних за затриманих осіб, який постійно вдосконалювався з метою посилення ефективності механізму забезпечення дотримання прав затриманих та взятих під варту осіб.

Відсутність призначеної службової особи, яка відповідальна за перебування та забезпечення дотримання прав затриманих призводить до незабезпечення належного контролю за дотриманням прав затриманих осіб, передбачених статтею 212 КПК України, що може призвести до порушення прав на ознайомлення з підставами затримання, права на захист, отримання допомоги захисника та інших прав затриманої особи, а також не дозволяє забезпечити контроль за умовами перебування затриманих та запобігти жорстокому або нелюдському поводженню. Зазначене не відповідає реалізації обов'язку держави на вжиття ефективних заходів дотримання прав затриманих, передбачених статтею 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України, стаття 213 Кримінального процесуального кодексу України).

5. У порушення вимог пункту 17 розділу VII Інструкції організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція) у відділенні поліції не обладнано кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками, у зв'язку з чим такі побачення проводяться в кімнаті для прийому громадян. За словами керівництва відділення поліції, виділити окреме приміщення під цю функцію в будівлі відділення поліції наразі неможливо, зустрічі затриманих осіб із захисником будуть передбачені у кімнаті для прийому громадян, що перебуває на завершальній стадії ремонту.

Водночас приміщення такої кімнати не відповідатиме вимогам конфіденційності, які передбачені у пункті 18 розділу VII Інструкції, оскільки у кімнаті присутня камера відеоспостереження із звукозаписом, що не забезпечує законність під час проведення зустрічі затриманих осіб із захисником.

6. Ознайомившись зі змістом Журналу інформування центрів з надання безоплатної правничої допомоги затриманим відділення поліції було виявлено несвоєчасне повідомлення центру з надання безоплатної правничої допомоги. Так, згідно даним у записі № 1, затримана особа була затримана у відділі поліції 26 січня о 02:00, а повідомлення центру з надання безоплатної правничої допомоги було здійснене через 1 годину 21 хвилину – о 03:21. Зазначене може

свідчити про несвоєчасність реалізації права затриманого на безоплатну правничу допомогу, що передбачено пунктом 4 статті 213 Кримінального процесуального кодексу України.

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

7. Групою НПМ з'ясовано, що у невідповідність пункту 7 розділу VI Інструкції у черговій частині відділення поліції архіватор даних відеоспостереження із можливістю збереження запису здійснює запис даних лише на 15 діб, натомість Інструкцією передбачено збереження даних щонайменше на 30 діб. Зазначене перешкоджає запобіганню, виявленню або фіксуванню правопорушень під час перебування затриманих осіб у відділення поліції, а також не забезпечує права затриманих осіб на випадок розгляду обставин їх затримання або доставлення до відділення поліції.

За повідомленням керівництва відділення поліції, неодноразово надсилались службові записки до Головного управління Національної поліції в Харківській області стосовно підключення до архіватора даних щонайменше на 30 діб, а також щодо облаштування комп'ютерної техніки для проведення слідчих дій та чергової частини, однак відповіді на зазначені прохання до відділення поліції не надходило.

Інше:

8. Групою НПМ з'ясовано, що оскільки на території відділення поліції здійснюється відеоспостереження, у відділенні поліції відсутні відповідні попередження в загальнодоступному місці для належного візуального сприйняття громадянами, що не відповідає вимогам абзацу другої частини першої статті 6, частини другої статті 12 Закону України «Про захист персональних даних» та свідчить про непрозорість обробки персональних даних.

9. Під час огляду групою НПМ універсальних аптечок в приміщенні кімнати для затриманих виявлено медичні препарати, що мають протермінований строк придатності (фото 13, 14).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Головному управлінню Національної поліції у Харківській області:

1.1.забезпечити відділення поліції архіватором даних із можливістю збереження відеозапису щонайменше 30 діб;

1.2.вжити заходів щодо призначення у відділі поліції службової особи, яка відповідальна за перебування затриманих осіб;

1.3.обладнати у відділі поліції кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисником;

1.4.провести просвітницький захід для службових осіб відділення поліції стосовно змісту Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або

таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання, Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод;

1.5.забезпечити кімнату для проведення слідчих дій відділення поліції необхідним обладнанням (працюючим комп'ютером та оргтехнікою) відповідно до Положення.

Відділенню поліції № 1 Берестинського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції в Харківській області:

2.1. внести до посадових інструкцій (функціональних обов'язків) усіх поліцейських відділення поліції інформацію про заборону катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання;

2.2. забезпечити своєчасне повідомлення центрів надання безоплатної вторинної правової допомоги стосовно надання правничої допомоги;

2.3. встановити попередження про здійснення відеоспостереження в загальнодоступному для відвідувачів місці.

2.4. вилучити з універсальних аптечок медичні препарати, строк придатності яких закінчився.

2.5. здійснювати слідчі дії щодо затриманих осіб у відділенні поліції в кімнаті для проведення слідчих дій.

До звіту додаються фото отримані за результатами відвідування Відділення поліції № 1 Берестинського районного відділу поліції Головного управління Національної поліції в Харківській області.

Керівник групи НПМ:

**головний спеціаліст Відділу
сприяння роботі регіональних
представництв Секретаріату
Уповноваженого Верховної Ради
України з прав людини**

Максим ЦВЕЛІХ

Додатки до звіту

Фото 1

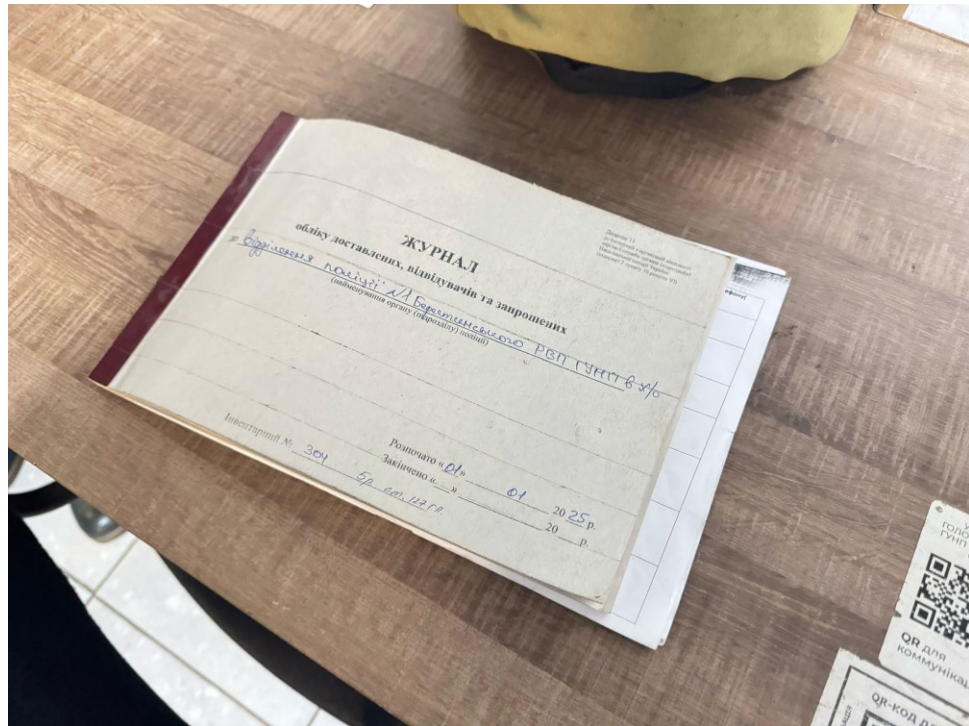

Фото 2

9
Фото 3

Фото 4

10
Фото 5

Фото 6

Додаток 8
до Інструкції з організації діяльності
чергової служби в Національній поліції України
(пункт 8 розділу VI)

ЖУРНАЛ
інформування центрів з надання
безоплатної правової допомоги затриманим
Відділення поліції № 1/Варешинського РВЛГП № 6/6
(найменування органу (підрозділу) поліції)

Розпочато 15 01 2023 року
Закінчено 20 року
Інвентарний № 336

11
Фото 7

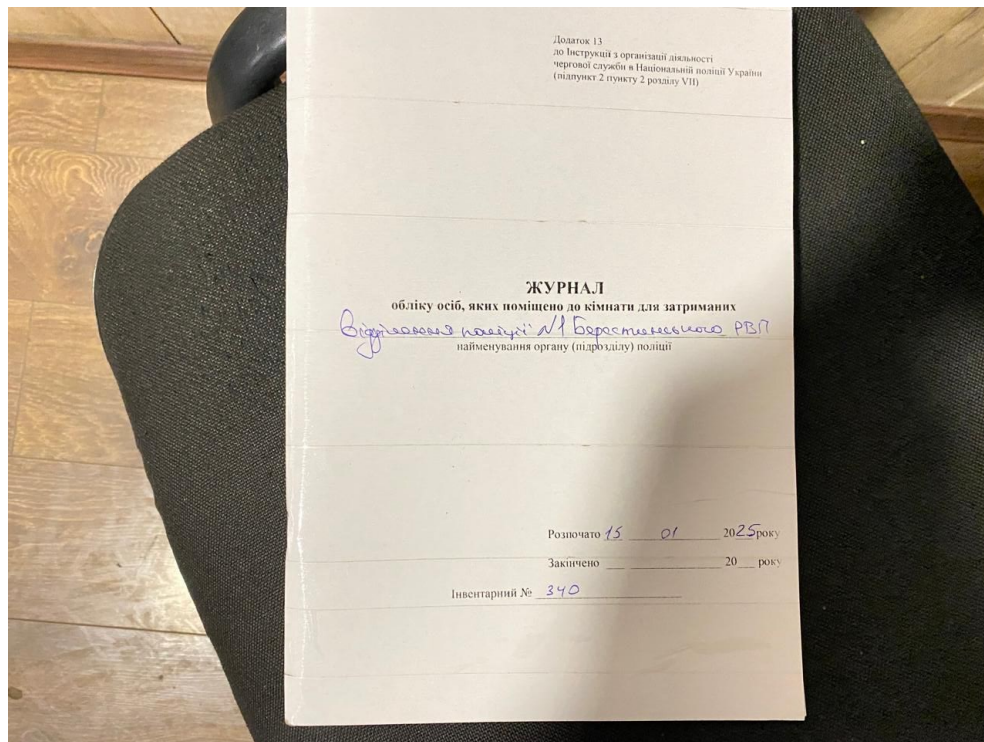
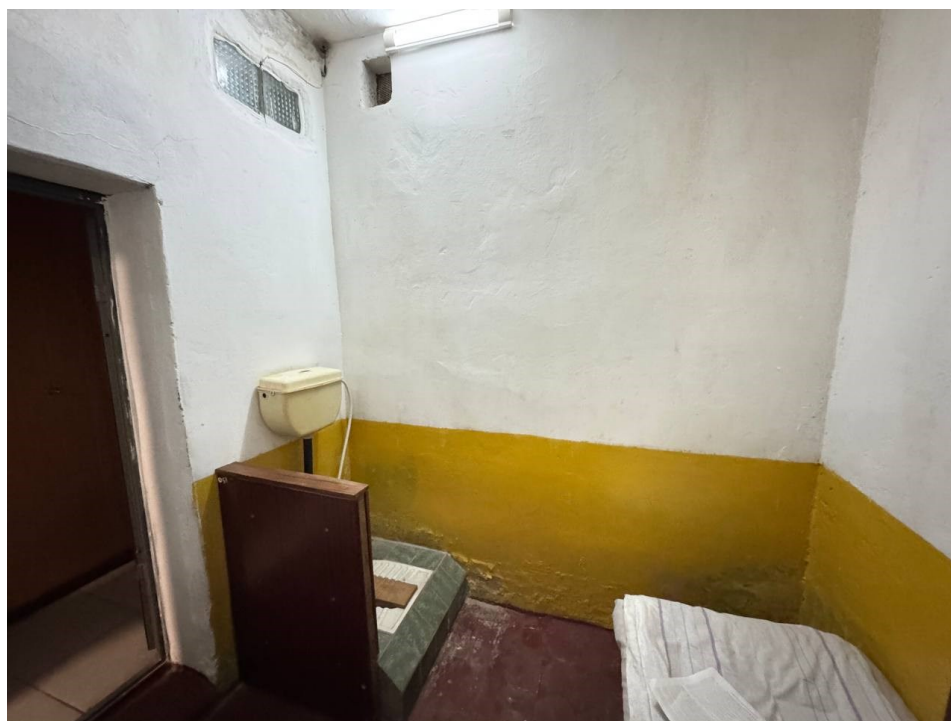

Фото 8

12
Фото 9

Фото 10

Додаток 13
до Інструкції з організації діяльності
чергової служби в Національній поліції України
(зі змінами з пункту 2 розділу VII)

ЖУРНАЛ
обліку осіб, яких поміщено до кімнати для затриманих
Відділення поліції №1 Бороштинського РВЛ
найменування органу (підрозділу) поліції

Розпочато *15* *01* 20*25* року
Закінчено _____ 20 _____ року
Інвентарний № *340*

13
Фото 11

Фото 12

14
Фото 13

Фото 14

